

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Incipitur !

O zi însemnată în viața parlamentară actuală a Ungariei.

Deodată garanțiile constituției și transacțiunea! Acum se explică pentru ce cele d'întâi au fost trăgănite atâta timp. Ele ar trebui să servească acum drept spoială roșă-albă-verde pentru opera transacțiunii, care oricum se ticluște și se potrivește tot cam bate în negru-galbin.

Dăm mai la vale în reasumat atât materialul transacțiunii, cum și pe acel al garanțiilor constituției. Vorbă multă, foarte multă și în unele proiecte și în celelalte. Prea bate la ochi truda guvernului de a abate atențiunea dela esența brută a proiectelor sale și de a încurca mințile cu lămuriri de antecedente istorice, cu motivări etc. Dacă marfa bună se laudă și se impune ea singură, — atunci?

În garanțiile constituționale se cuvine să mărturisim, că sunt unele licăriri, din cari ar putea să se desvolte legi folositoare. Dar ce folos? Legi a avut țara noastră și are destule. Dar dacă acei, cari dau suflul și viața legilor nu fac decât le stălesc și le calcă în picioare, la ce vor folosi legile noi? — Chiar cea d'întâi dintre garanțiile constituționale se începe cu o latitudine prea elastică, pe care organele guvernului află de cuviință a o lăuda, trăgând șiret cu ochiul, par'că ar zice: „Asta'i de noi! Cu asta vom face noi ce ne va plăcea!“

În ploaia de vorbe ce se perde pe chestiile transacțiunii luptele „patriotice“ vor afla puțină mângăiere și mulțumire pentru orgoliul lor. Iar sufletele cu adevărat patriotice nu vor prea afla dovezi despre succese întru apărarea intereselor patriei. Să le înșirăm? Urcarea cvotei cu două procente!...

Trecem de aci mai departe.

Andrássy a primit destule aplauze. Asta merge așa acum de un timp destul de lung. Wekerle a vorbit lung, lung... Dar cu cât spunea mai multe, cu atât fețele din jurul lui deveniau mai acre.

Astăzi numai atât.

Dar ce va veni mâne?

Nu mai și numai cu interesul față de oalele cu carne se va putea ținea mult timp împreună uriașa majoritate guvernamentală? Ne ferim de prognostizări, pe cari însă ni-le vor aduce

poate chiar desbaterile asupra transacțiunii.

Pornind de aci, cum vom ajunge oare până la budget, până la sufragiul universal și cine va mai ajunge?

— Fie ce o fi!—par'că își zice guvernul. Publicul e surescitat de lunga așteptare. Deci: incipitur!

Transacțiunea cu Austria.

Transacțiunea, ce s'a stipulat între guvernul Ungariei și acel al Austriei și așteaptă acum o desbatere și o ratificare din partea celor două parlamente, cuprinde într'un complex mai multe chestiuni.

Resortul comerțului.

1. Regularea referințelor reciproce comerciale și de comunicațiune între țările coroanei sf. Ștefan și între țările reprezentate în Reichsrath. Dricul acestor referințe reciproce îl formează alianța vamală dintre cele două state, care se regulează printr'un contract asemenea convențiilor comerciale internaționale. Dar teritoriul economic al celor două state, cari după formă s'ar părea a fi separate, va fi și în viitor încuniorat de aceleași frontiere vamale. Convențiile comerciale cu străinătatea le va încheia și în viitor ministrul comun de externe atât pentru Austria, cât și pentru Ungaria.

2. Practica de serviciu din 1851 se va menține și pentru mai departe, dar cu unele schimbări.

Ungaria va sista uniformitatea ce o avea cu Austria în privința regulamentului pentru apărarea mustrelor și mărcilor de scutire. Concesionarii din străinătate vor putea să obțină de aci înainte patente și numai în Ungaria, fără considerare dacă le au în Austria ori nu. Mai înainte aceste patente se puteau rezolvi numai în comun din partea celor două state.

3. Guvernul Ungariei și-a luat angajamentul de a prezenta un proiect de lege asupra afacerilor de bursă intenționându-se împedecarea jocurilor de bursă și admitându-se numai afacerile reale.

Acest proiect guvernul îl va prezenta mai târziu.

4. Se menține interdicția asupra relațiilor secrete la trenuri, precum și taxele directe ce se obicinuesc a se acorda împrumutat între Austria și Ungaria.

5. Independent de complexul transacțiunii, dar totuși în legătură cu aceasta s'a rezolvit și chestia liniei ferate dela Cașovia—Oderberg, obținându-se dela Teschen legături directă cu Prusia pentru trenurile ungare.

Resortul financiar.

1. Evitarea îndoitei contribuții din partea întreprinderilor estinse pe teritoriul ambelor state, — punerea împrumutată la contribuție a hârtiilor de valoare, ștergerea contribuției pentru usarea de serviciul mesageriei prin navigațiunea cu vaporul.

2. Regularea chestiunilor de monopol și a dărilor de consum.

3. Regularea blocului ungar, adică a a-

celelalte părți din renta unificată în 1868. Din partea Austriei se încercase mai de mult convertirea acestei datorii; sub Széll și Koerber nu s'a putut ajunge la nici o înțelegere. S'a realizat acum un compromis în sensul că renta de 58, 339, 339 coroane și 52 bani cât plătește Ungaria anual să fie capitalizată și replătită în timp de 22 ani, socotiți dela momentul când Austria va abize datoria, provocând astfel convertirea. Dacă se va face convertirea în cei d'întâi 10 ani, va fi a se plăti un capital socotit pe temeiul unui interes de 4.325% dacă însă conversiunea se va face numai în anul al 22-lea dela abzicere, Ungaria va avea să plătească pentru rescumpărarea rentei capitalul corespunzător intereselor de 4.2% cât face astăzi etalonul datoriei comune.

4. Chestiunea separării băncii de emisiune, ori a menținerii comunității ei s'a scos din complexul transacțiunii pe motiv, că această chestiune va deveni actuală numai atunci, când banca va trebui să ceară dela cele două guverne înoirea privilegiilor ei. Asupra acestei chestiuni banca va trebui să decidă în Decembrie și să dea petiție la guverne până în Februarie. Guvernul ungar și cel austriac au convenit deci asupra suspendării pe câteva luni a acestei chestiuni.

Resortul agriculturii.

Mai multe dispoziții, dintre cari remarcăm pe aceea, că pe terenul poliției vet rinare se stabilește o reprocitate între Ungaria și Austria în sensul, că vitele ce se vor exporta dintr'o țară în cealaltă, vor cădea sub aceleași considerații ca vitele indigene. În cazuri de boală de gură și unghii (ori-care dintre cele două state va putea să introducă măsuri excepționale.

Se va favoriza îndeosebi exportul viteilor de tăiat.

Guvernul ungar a mai căutat și a obținut garanții pentru a putea apăra vinul de Tokaj contra concurenței imitațiilor și falsificatelor.

„Garanțiile constituției“.

În ședința de astăzi a Camerei ministrul de interne Andrássy a prezentat patru proiecte de legi: 1. Despre lărgirea sferei de cădintă a judecătoriei administrative. 2. Despre judecătoria pentru contraversele de competență. 3. Despre regularea reciprocității în chestiunile de pensie ale ampoliaților municipali și între acele ale ampoliaților de stat. 4. Abolirea legii Szapáry-ane care enunța principiul statificării administrației.

Vom încerca, să dăm un scurt resumat asupra acestor proiecte de legi, pentru cari s'a făcut atâta sfară și până aci.

I.

Lărgirea cădintei judecătoriei administrative.

Proiectul de lege cuprinde 24 articole. Tenușința principală a acestui proiect este a da cât

mai multă scutire jurisdicţiunii municipiilor. Până acum municipiile au trimis câte-o reprezentare guvernului, când au crezut, că ordinele guvernului sunt ilegale. Dar s'a făcut experienţa, că numai, dreptul de a adresa reprezentării nu este suficient. Noul proiect le dă municipiilor posibilitatea de a căuta remediu la judecătoria administrativă contra ilegalităţilor guvernului ori contra acelor ale organelor sale. Mai înainte judecătoriile administrative nu aveau cădinta pentru a-şi putea judeca pe miniştri. Această dispoziţie are importanţă mai ales pentru cazurile tragerei la răspundere a miniştrilor, ceea-ce municipiile puteau să o provoace şi mai înainte prin reprezentările adresate Camerei. De-o parte însă, judecarea asupra miniştrilor nu încumba Camerei, iar de altă parte, când Camera e disolvată, validitatea acestui drept să poate trăgăna prea mult timp.

Proiectul de lege le dă municipiilor cea mai largă scutire. Articolul 1. este de o latitudine, care admite, ca ori-ce nedreptate, ce li-s'ar face municipiilor din partea guvernului, din partea organelor guvernului să poată fi dusă în faţa judecătoriei administrative.

Pe lângă această dispoziţie generală proiectul dă şi o înşirare taxativă (§§. 2—3) a cazurilor de vătămare din partea guvernului a jurisdicţiei municipiilor, cari cazuri vor trebui să fie judecate prin judecătoria administrativă.

Sunt scoase din cădinta judecătoriei administrative: a) chestiunile la căror guvernare se face în comun cu Austria, b) ordinaţiunile guvernului în caz de mobilizare (§ 4).

Acest § 4 nu este decât codificarea asigurărilor ce, evident, au trebuit să se dea la Viena, că raporturile de dualism dintre Austria şi Ungaria nu vor fi atinse şi, că ordinele guvernului într'un caz de mobilizare nu vor putea să fie contracarate prin veleităţi de garanţii ale constituţiei. Legea se îngrijeşte, ca nu numai congregaţiile organizate să poată cere apărarea drepturilor municipiilor ci şi majoritatea neorganizată a membrilor; care dispoziţie e o precauţiune în vederea posibilităţii, că vicecomite, comitele suprem, primarul, s'ar putea pune pe partea guvernului, observând o ţinută contrară majorităţii membrilor congregaţiei. (§ 5).

Remonstraţia vre-unei administraţiuni comitatense, resp. municipale contra vre-unui ordin gravaminos al guvernului suspendează intrarea în vigoare a acelu ordin. (§ 15).

Sentinţa judecătoriei administrative poate numai să caseze un ordin gravaminos al guvernului, dar nu şi să institue în locu-i alt ordin. (§ 16).

Cât pentru ordinaţiunile referitoare la încasarea bugetelor nevotate şi la recrutarea soldaţilor cari n'au fost votaţi prin parlament se menţine starea de lucruri de până aci, având congregaţiile şi acum libertatea de a nu executa ordinaţiunile, ce i-s'ar da în această direcţie. (§ 17).

Se casază § 65 al articolului de lege XXI din 1886 prin care comitele suprem numit de guvern cu o iurisdicţiune excepţională poate să distitue şi să înlocuiască pe oficianţii, cari nu li s'ar supune. (§ 23).

Cu executarea legeri se va însărcina ministrul de interne. (§ 24).

II.

Judecătoria pentru controversile de competenţă.

Instituirea acestei judecătorii intenţionează desăvârşirea lărgirii cădintei judecătoriei administrative.

Cazurile de competenţă controversată ori dubioasă vor fi supuse din oficiu deliberării acestei noue judecătorii, care pentru a se evita crearea de posturi noue cu noue lefuri se va constitui din opt judecători delegaţi de Curie şi alţi opt delegaţi de judecătoria. Preşedintele judecătoriei de competenţă va fi în cei d'întâi trei ani preşedintele Curiei, iar în ceilalţi trei ani următori preşedintele judecătoriei administrative şi tot aşa alternativ.

Proiectul de lege prevede oarecare prevalenţă a judecătorilor faţă de autorităţile administrative, întrucât nu dă voie, ca o cauză în care s'a adus vre-un decis în merit la vre-o judecătoria să fie scoasă de acolo pe motiv, că judecarea aceleia ar trebui să se facă la forurile administrative. — Nu se va admite deci a se răscoli din nou o „resjudecata“ pe motiv de competenţă controversată.

III.

Reciprocitatea pensiunilor amplexiilor de stat şi a celor municipali.

Acest proiect de lege cuprinde în opt articole dispoziţii, ca amplexiilor de stat să li se socotească la pensie anii de serviciu făcuţi la stat pentru cazul când ar trece în serviciul vre-unui municipiu şi viceversa.

Contra deciselor, pe cari ministrul ori vre-o congregaţie le-ar aduce în chestia validităţii reciprocităţii se va admite apel la judecătoria administrativă, ca for suprem.

IV.

Abolirea legeri Szaparyane.

Fostul ministru Szapary încercase statificarea administraţiei, ceea-ce n'a isbutit să realizeze şi făcuse atunci de s'a votat în cameră o lege, care într'un singur articol enunţa în principiu necesitatea statificării administraţiei.

Această lege se va şterge acum.

Sedinţa Camerei a fost închinată astăzi aproape exclusiv proiectelor despre transacţiune şi garanţiilor constituţiei, pe cari miniştri Wekerle, Andrassy, Kossuth le-au prezentat camerei.

Incinta plină, galeriile pline. Animaţia nu este însă prea mare nici la garanţiile constituţiei, pe cari le presintă Andrassy şi s'ar putea constata chiar o depresiune rece, când Wekerle vine cu transacţiunea. Trăim la alt loc proiectele, cari vor fi punctele de mănecare ale luptelor politice din noua sesiune parlamentară. Pe urma anunţării transacţiunii s'au ridicat şi voci de nemulţumire, cari au avut însă precauţiunea de a se refugia prin culoare, unde se vor fi simţit mai puţin jenate.

S'au făcut astăzi şi alegerile pentru comisiunile Camerei. Iar Croatul Mazurini a interpelat în chestia numirii banului Rakodczay, pe care o consideră ca ilegală.

Sedinţa cea mai apropiată se va ţinea mâine, Joi, în 17 Oct. la orele 12 a. m.

Transacţiunea în Reichsrath. Tot astăzi proiectele de legi asupra transacţiunii au fost prezentate şi în Reichsrathul din Viena. Ministrul-preşedinte Beck a desvoltat un expozeu amănunţit asupra transacţiunii.

Conflictul cu Croaţia. Conflictul cu Croaţia este pe cale de a se aplană. Banul Rakodczay, care a petrecut câteva zile în Capitală, a intervenit în acest scop atât pe lângă primul-ministru Wekerle, cât şi pe lângă şefii coaliţiei croate.

Guvernul are grijă să sisteze acest conflict — desigur numai temporal — pentru ca coaliţia croată să nu-l împiedece în lucrările sale referitoare la pactul cu Austria şi la garanţiile constituţionale, cari sunt la ordinea zilei în discuţiile dietei. Ce vor zice însă Croaţii de acasă asupra acestui armistiţiu nu se ştie.

O deputaţiune a deputaţilor Slavi de Sud. Deputaţii slavi de sud s'au hotărât să trimită în Capitală o deputaţiune, care să se înţeleagă cu Croaţi asupra atitudinii faţă cu proiectele transacţiunii.

Din izvor privat aflăm, că aceasta deputaţiune ar lua deocamdată numai demersuri informative.

Cât despre atitudinea ce vor avea-o faţă cu transacţiunea, asupra acestui punct vor lua o deciziune ulterioară.

Partidul social-creştin şi transacţiunea.

Luni seara a avut loc în saloanele primarului Vienei, dr. Lueger, o conferenţă a partidului social-creştin asupra transacţiunii. La conferenţă au luat parte primul-ministru austriac baronul Beck, primarul dr. Lueger cu ajutoarele sale şi reprezentanţii parlamentari ai partidului social-creştin. Această conferenţă şi chestia transacţiunii formează obiectul desbaterilor din şedinţele de eri a clubului social-creştin, unde s'a vorbit despre atitudinea parlamentară a acestui partid faţă cu încheierea legăturilor economice între Austria şi Ungaria.

ROMÂNIA.

Un toast al Regelui.

La banchetul dat la Palatul Regal în onoarea AA. LL. Imperiale Marele Duce Vladimir şi Marea Ducesă Maria Pavlovna, M. S. Regele a rostit următorul toast:

«Salutăm călduros printre Noi pe Alteţele Voastre Imperiale, a căror vizită Ne umple inima de mare bucurie şi recunoştinţă. Prezenţa Alteţelor Voastre Imperiale Ne dă plăcutul prilej de a reînoui «urările călduroase ce facem pentru fericea M. S. Impăratul Nicolae şi a Alteţelor Voastre Imperiale, rugându-Ne la «Dumnezeu ca să-l ocrotească. Insufleţit de aceste simţiminte ridic paharul Meu în «sănătatea Maiestăţii Sale Impăratului «şi a familiei Imperiale.

«Trăiască M. S. Impăratul Nicolae!
«Trăiască Alteţele Lor Imperiale Marele «Duce Vladimir şi Marea Ducesă Maria «Pavlovna!»

Ducele Alexandru Petrovici la Bucureşti.

Azi a sosit în Capitală A. S. Ducele Alexandru Petrovici de Oldenburg, vărul ţarului Nicolae. Alteţa Sa venea dela Hamburg, a trecut pe lângă Francfort pe Main cu automobilul. Marţi dimineaţa la orele 8 şi 30 a pornit spre Giurgiu.

La Giurgiu, Alteţa Sa a fost întâmpinată de autorităţile civile şi militare în frunte cu d. prefect al judeţului, d. Ion T. Ghica. Apoi s'a imbarcat pe vaporul T.-Măgurele cu care a trecut la Rusciuc, de unde s'a îndreptat spre Plevna.

Ducele de Oldenburg se va duce apoi, tot cu automobilul, la Constantinopol.

România și exploatarea de petrol

— Două articole importante ale d-lor C. Alimăneșteanu și Vintilă Brătianu. —

Viața Românească, revistă lunară dela Iași publică la rubrica sa economică, în numărul de Septembrie, două importante articole. Primul se datorește d-lui C. Alimăneșteanu și al doilea dlui Vintilă Brătianu se ocupă cu congresul de petrol.

Di Alimăneșteanu arată rezultatele științifice și practice date de congresul internațional de petrol ținut la București, apoi insistă asupra necesității de a se îndruma tineretul român spre industrie și comerț.

Di Brătianu face legătura între congresul de petrol și industria petroliferă, pentru a ajunge la concluzia că elementul românesc participă în mod neînsemnat la această industrie.

Chiar străinii veniți la congres, au observat acest fapt, scrie d. Brătianu și citează spusele unui profesor distins care-i spunea «Plec cu convingerea că aveți multe bogății în deosebi în terenurile petrolifere, dar este nevoie să luați o participare preponderentă în punerea lor în valoare».

Apoi d. Brătianu continuă: «Proprietarul solului nu a luat în cele mai multe cazuri decât o valoare cu totul neproporționată cu bogăția terenului său, în exploatarea propriu zisă pentru a extrage petrolul din pământ, iar în industria pentru a-l transforma într'un produs comercial, participarea românilor este cu totul neîndestulătoare».

Românii au fost primiți în industria petrolului doar ca muncitori manuali.

În a doua parte a articolului său d. Vintilă Brătianu face istoricul luptelor politice ce s'au dat pentru salvarea terenurilor petrolifere de pericolul american și ajunge din nou la chestia că participarea românilor în întreprinderile petrolifere e cu totul neînsemnată: 14 milioane din capitalul de 185 milioane, investit în industria petrolului.

D. Brătianu găsește că statul trebuia să ia măsuri ca în exploatarea terenurilor petrolifere să fie rezervată o parte cât de mare elementului național, ca personal și capital. Statul trebuie să facă pentru exploatarea națională un credit petrolifer, care să îlesnească creditul micului exploatare sau proprietarului solului și să nu-l lase numai în mâna băncilor interesate.

Tot statul, scrie d. Brătianu, trebuia să ia măsuri ca micii producători de petrol să nu fie roșiți marilor societăți în ce privesc mijloacele de transport.

Alte propuneri ce d. Brătianu le face în acest sens sânt: Institutul geologic să studieze terenurile și produsele micilor petrolisti. Să se îlesnească acestora posibilitatea de a înmagazina și clasa produsele lor în rezervoarele de depozit dela Constanța și din gări, ca astfel ei, micii producători să se poată bucura de reduceri la transport și la înmagazinări și de un credit mai lesnicios. Apoi statul să reguleze așa ca proprietarii de terenuri — cei mai mulți țărani — să participe la bogăția din subsolul lor printr'o internare progresivă

la producția brută a sondei, iar nu printr'o redevență fixă și absolut neînsemnată.

D. Brătianu își termină articolul d-sale cu constatarea că nu mai e timp de perdut pentru a nu lăsa «să se accentueze îndrumarea extranațională ce o ia din ce în ce industria petrolului».

«Din cauza terenului câștigat de capitalurile străine în exploatare, este o nevoie imperioasă ca statul să intre în joc și să dea o impulsivă puternică elementului național.

Fără îndoială că articolele acestea vor da loc la interesante discuții asupra industriei petrolului la noi, — de aceea am ținut să le relevăm la timp.

(„Adev.“)

Adunări populare.

Darea de seamă a deputatului dr. Ioan Suciul la Boroșineu.

— Dela corespondentul nostru particular. —

Românii din Boroșineu și din împrejurime au avut în ziua de Duminecă cea mai frumoasă sărbătoare națională. Din toate părțile au alergat Românași îmbrăcați în haine de sărbătoare și cu inima caldă să asculte glasul Măriei Sale să se îmbărbăteze încă odată de vorbele frumoase și de sfaturile înțelepte ale harnicilor lor conducători.

De data asta Românii din cercul Boroșineului au auzit multe lucruri dureroase din gura deputatului lor.

„Casa țării“, a zis dl Suciul, locaș sfânt de unde ar trebui să curgă dreptatea deopotrivă pentru popoarele acestei țări, adăpostește niște suflete rele care primejdiesc existența pacinică a poporului românesc. Majoritatea parlamentului a pornit cu ură împotriva noastră și plămădește legi, cari taie adânc în interesele noastre economice și culturale.

Contele Apponyi, ministrul școalelor ne-a făurit o lege, care ne răpește autonomia noastră școlară și bisericească și caută să ne maghiarizeze cu forța.

Arată apoi lupta ce au purtat-o deputații români în parlament pentru drepturile, ce ni-se compet, și condamnă atitudinea majorității kossuthiste, care operează nu numai în detrimentul națiunilor nemaghiare din Ungaria ci chiar în detrimentul poporului maghiar deia sat oprimat de o clasă dominantă, care vrea să fie stăpânirea până la infinit.

Arată cum parlamentul țării este compus numai din elemente impuse de guvern cum acest parlament nu reprezintă voința poporului, care are cu totul alte lipsuri, decât acelea ce caută a li-se potoli din sfatul țării.

Vorbind de votul obștesc deputatul Suciul spune, că întregă țara este alarmată de cererea aceasta și cu toate acestea guvernul trăgânează introducerea lui.

Contele Andrassy, în al cărui resort cade acest proiect amână depunerea lui, pentru a-l fabrica așa, ca nimic să nu știrbiască noua reformă electorală din drepturile oligarhiei maghiare.

Luptă nouă va trebui să întreprindem pentru a ni-să da o lege, care să îndreptășcă și pe cel din urmă cetățean de a-și

spune cuvântul în trebile cari ne călăuzesc.

Pentru-că dacă statul impune datorințe unui cetățean, acesta din urmă poate pretinde drepturi ca membru al acestui stat.

Vorbirea deputatului Suciul a fost primită cu furtunoase aplauze din partea publicului care i-a votat o moțiune de încredere și i-a lăudat sacrificiile ce le face în interesul neamului românesc.

Harnicul și valorosul reprezentant al cercului Boroșineu își va continua darea sa de seamă Sâmbătă la 19 c. la Dezna și Sebeș iar Duminecă la Cernieiu.

Suntem siguri, că Românii îl vor asculta cu drag pretutindenea.

Darea de seamă a deputatului Dr. Stefan Petroviciul, la Reșița montană.

Dăm după Drapelul următoarele:

Duminecă în 13 Octomvrie n. deputatul Zorlențului mare, Dr. Stefan Petroviciul și-a făcut darea de seamă în Reșița-montană.

Adunarea aceasta a fost cea mai mare adunare populară în Bănat dela decretarea activității noastre politice. Atâta popor n'a luat parte nici la adunarea mare dela Lugoj din 1905. La adunarea dela Reșița au luat parte peste 6000 oameni. Și ce e mai important, la adunare a luat parte în număr enorm nu numai poporul nostru, ci și un număr colosal de muncitori nemți, unguri, slovaci etc., aderenți ai partidului social-democrat, ba chiar și aderenți ai altor partide. S'a manifestat la adunarea dela Reșița solidaritatea întregului popor desmoștenit în lupta pentru drepturile cetățenești și omenești. Toți cei prezenți, fără deosebire de naționalitate și confesiune, au aprobat într'un gând și-o inimă lupta deputaților naționaliști și-au pretins într'un glas: sufragiul universal secret, garantarea dreptului de întrunire și asociare, libertatea presei și darea progresivă și au condamnat politica de clasă și de rassă a guvernelor de până acum.

Di dr. Petroviciul a rostit un însuflețit discurs, care a ținut 2 ore și în care a combătut cu argumente puternice politica guvernului și a dat seamă despre lupta deputaților naționaliști în trecut și viitor.

Țara a fost acum de curând în mare pericol. A fost pericolul suspendării constituției. În momentul critic s'a făcut împăcarea și au venit la cârma țării 3 partide (coalitia) deși ar fi trebuit să ia puterea în mână numai kossuthiștii, fiind cel mai numeros partid în dietă, și apoi să facă independența Ungariei, cum au promis. Dar kossuthiștii nu și-au ținut promisiunea. Ajungând la putere au făcut legi reacționare. Au adus legea pentru subvenționarea industriei mari cu peste 200 milioane cor. în contul industrișilor mici. La observarea partidului nostru a recunoscut însuși Sztérényi, că legea aceasta va nimici multe industrii mici. Aceasta e foarte rău. (Aprobări). Au adus apoi legea muncitorilor, care pune pe muncitori în o situație mai rea decât înainte de 1848. Au adus legea școlară. Nimenea n'a fost și nu este contra îmbunătățirii salarelor învățătorilor, dar guvernul a introdus în legea școlară dispozițiuni cari răpesc drepturi existente și cari vor avea cele mai rele urmări. S'a introdus, între altele, instrucția în

limba maghiară în toate școalele ajutate de stat. Această dispoziție are, între altele, ca urmare prostirea poporului.

Trecând la sufragiul universal zice: Chiar Coroana a zis că trebuie făcut sufragiul universal. Poporul încă vrea și legea tot nu se face. Guvernul vrea să facă reforma electorală astfel, ca socialiștii și naționaliștii să nu intre în parlament. Cărmuitorii actuali zic că poporul nu e matur pentru votul universal. Vreau să pună condiția, ca numai cei ce știu scrie și ceti să aibă drept de vot. Ba unii vreau ca dreptul de vot să fie condiționat de cetire și scriere în limba maghiară. (Combate pe larg și la înțelesul tuturor toate acestea intențiuni ale guvernului). Partidele politice nu cutează să se pronunțe nici pro nici contra. Numai partidul național român a luat în programul seu dela 1881 votul universal și a susținut această pretenșiune generală de repetite ori. Guvernul vrea să introducă și pluralitatea voturilor, adică unii (cei bogați și de viță) să aibă 2—3 voturi (combate aceasta). Noi pretindem votul universal, egal, direct, secret, cu votare în comune, fără nici o restricțiune. (Aplauze furtunoase. Strigăte: Trăiască! Jivio! Éljen! Hoch!) Trebuie să învingem, căci cu noi sunt 2 majestăți, maiestatea Sa regele și Maiestatea Sa poporul.

Pretindem garantarea prin lege a dreptului de întrunire și asociare. (Aplauze). Spune cum ținerea adunărilor populare atâră dela bunul plac al autorităților. Amintește că peste 300 societăți de muncitori au fost dizolvate.

Pretindem reforma justă a dărilor și introducerea dării progresive pentru toate dările (Aplauze).

Pretindem libertatea de presă. Cerem ștergerea cauțiunii pentru foile politice și sistarea proceselor de presă intentate la poruncă mai înaltă.

La urmă se votează următoarea

MOȚIUNE:

«Adunarea poporală ținută din incidentul dărei de seamă a deputatului dietal Dr. Stefan Petroviciu la 13 Octomvrie 1907 în Reșița-montană ia următoarele concluze:

1. Adunarea aprobă ținuta bărbătească a deputaților aparținători partidului naționalităților.

2. Deputații aparținători partidului naționalităților sunt rugați și încurajați să lupte și mai departe neclintit pentru democratism, îndeosebi:

a) pentru garantarea prin lege a sufragiului universal egal și secret după comune, ca parlamentul să poată și în adevăr exprima voiața întregii țări;

b) pentru garantarea libertății presei, a dreptului de întrunire și de asociare;

c) pentru reformarea dreaptă a dărilor și competențelor erariale;

d) peste tot: pentru democratizarea tuturor instituțiilor publice».

Di Zabilsky citește moțiunea în traducere germană, care încă se primește din partea socialdemocraților cu mare însufletire.

Adunarea a ținut 2 ore și jumătate.

Seara a avut loc cină comună în hotel „Hungaria“, la care a luat parte atât din sinul inteligenței române, cât și din sinul poporului și muncitorilor, precum și o frumoasă cunună de dame, petrecând toți în deplină armonie câteva ore în societatea iubitelor deputat.

Starea sănătății Monarchului.

Viena, 16 Octombrie.

Telegramele de azi dau următoarele informațiuni asupra stării sănătății Suveranului: Majestatea Sa s'a sculat astăzi mai târziu ca de obicei, la ora 6. Noaptea a petrecut-o în general bine. Somnul însă i-a fost des întrerupt de o tuse convulsivă, care a mai conținut către ziuă. Fierbințeala e mai slabă ca în zilele din urmă. Catarul se menține. Pulsul regulat. Temperatura normală.

Înainte de amiază arhiducele Francisc Ferdinand a făcut vizită la castelul Schönbrunn.

Viena, 16 Oct.

În ședința de azi a Camerei președintele acestei corporațiuni a citit o informație despre starea sănătății monarchului, informație primită din cancelaria cabinetului.

Înștiințarea zice, că Suveranul suferă de influență complicată și starea Sa într'atăta e îmbucurătoare întru cât avându-se în vedere natura boalei, M. Sa nu și-a părăsit modul obicinuit de trai, decât numai prin o ușoară slăbire a lucrului, ceea ce pentru înlăturarea boalei e absolut necesară. Sforțarea lucrului trebuie acceptată pentru— a nu provoca tusea.

Simptomele înfierbințelei apar mai rar, catarul de asemenea a mai slăbit; pofta de mâncare și somnul s'au mai îmbunătățit întru câtva.

Viena, 16 Oct.

Dietele provinciilor s'au informat despre starea sănătății Monarchului și răspunsul li-a fost trimis din partea cancelariei cabinetului.

Toate răspunsurile anunța o îmbunătățire.

Toate curțile din Europa s'au informat telegrafic despre starea Suveranului. Răspunsul li-a fost dat în sensul de mai sus.

Viena, 16 Oct.

O telegramă sosită la biroul general de informațiuni la amiază spune, că Majestatea Sa în general se simte bine. În câteva rânduri a luat loc la masa sa de lucru. Drul Kerzl a stat mai puțin timp la Suveran, ceea-ce încă este un semn bun.

M. Sa a oferit de asemenea mai multe audiențe.

Să prevăde, că la sfârșitul acestei săptămâni va intra o schimbare hotărâtoare în starea sănătății augustului bolnav.

Medicii i-au prescris plecarea în ținuturi mai calde, Abazzia sau Lovrano pentru deplina restabilire. Suveranul însă a refuzat aceasta zicând, că e dispus să rămână în Schönbrunn.

La amiază Suveranul a primit pe arhiducesa Maria Valeșia.

Viena, 16 Oct.

Afacerile bursei s'au restabilit în urma buletinului publicat despre îmbunătățirea stării Monarchului.

Un apel al Românilor din Verșeț.

Primim din partea comitetului parochial din Verșeț un apel, căruia îi dăm cu plăcere loc în coloanele foii noastre fiind vorba de ridicarea unui așezământ sfânt, care să contribuie la ridicarea și înaintarea noastră culturală și morală.

Deschidem totodată o colectă și rugăm pe toți Români cu dragoste de neam să-și dea obolul lor pentru acest scop mareț.

În ziua de 6 | 19 Ianuarie a. c. Români din Verșeț s'au întrunit, pentru a se sfătui, cum ar putea ridica aici altar, la care să se închine Domnului.

Unanim am mărturisit marele adevăr, că din clipa, în care ne-am arătat între popoarele creștine, biserica a fost cetate nebiruită a neamului nostru. Numai strânși în jurul ei am putut să rezistăm popoului de popoare cuceritoare, numai prin tăria credinței nemărginite, în veacuri de restriște ne-am păstrat nădejdea în viitor și am reușit să străbatem valurile, să fim azi un popor bine încheșat, cu biserica sa națională strămoșască conștie de marea sa menire.

Am constatat însă și tristul adevăr, că românii din Verșeț, — ne din cauza vitregimii vremurilor, fie din lipsa stăruinței proprii, — dar nu s'au învrednicit până acum, să contribuie și ei, cu toată puterea, la îndeplinirea supremei datorințe către neam și legea strămoșască: n'avem încă biserică românească, ceea-ce strădănie și-au dat să întemeieze și cele mai sărace sate.

Este de mare însemnătate ca în orașul nostru, cu provincie atât de bogată și de românească, să avem parohie perfect organizată și biserică potrivită împrejurărilor date. Nu e vorba adică numai de Si-on, în jurul căruia să ne strângem noi orașenii, ci de un far care să lumineze departe împrejur. Din lipsa unei organizări bisericesti și a locului de închinare românesc, multe suflete de români s'au pierdut pe aici și multe privilegii bune s'au scăpat, întru a ne manifesta și noi alături cu celelalte centre românești.

Hotărât-am deci într'un gând și într'o însufletire fără seamăn, că pentru a da dovadă, cât iubim mama biserica și cât suntem de pătrunși de înalta grijă, ce-i purtăm, să organizăm aici parohie și biserică să zidim. Să tragem astfel zid de apărare împrejurul a tot ce este românesc, să înlăturăm scăderile din trecut și cât despre viitor, să-l îmbogățim și noi cu fapte bune, plăcute Domnului și înalțătoare pentru nimbul național.

Adevărat că suntem puțini români aici. Nu în mulțime numai stă însă puterea, ci în devotamentul, ce se desfășură pentru întruparea ideilor bune. Dovadă rezultatul îmbucurător, ce s'a ajuns cu întemeierea institutului economico-financiar «Luceafărul». Punem apoi nădejdea în spiritul de solidaritate, prin manifestarea căruia în trecut am ajuns, ca însași străinii să ne recunoască pornirea spre o existență națională mai accentuată și capacitatea de a ne ști conduce așezămintele în chip onest și cuminte.

Chiar dacă n'am avea însă conștiință despre aceste calități superioare de rasă, și atunci trebuie să ne miște și la fapte să ne îndrepteze strigătele de nădejduite ale inimelor române trezite la viață și chinuite de dorul întrării în marele curent național.

Luat-am deci, tocmai pentru aceasta, hotărâre, să apelăm la întreaga obște românească, la simțul de jertfă, fără de care nimic durabil și mareț nu se poate face. Cerem's priințul tuturor cu atât mai stăruitor, cu cât nu e chestie locală numai la mijloc, ci vorba e să îndeplinim o înaltă datorie către marele arhiepiscop Șaguna, care în tinerețe în acest oraș a aprins candela iubirii sale de neam, de aici a plecat să facă drumul cel greu și fenomenal al desrobirii bisericii de sub jugul străin. Ridicând aici biserică română nu numai creăm un centru

de viață românească și de organizare a forțelor prețioase din împrejurime, ci mai presus de toate ridicăm cel mai demn monument salvatorului bisericii noastre naționale.

Care român să nu înțeleagă oare importanța acestui fapt merit să ilustreze însași paginile istoriei noastre naționale? Care nu va grăbi oare cu obolul său, pentru-ca aici în cea mai de jos parte a Banatului să se înalțe cu o zi mai în grabă cetate nebiruită neamului, nouă, puși ca sentinela, mângăere și tuturor cheazășe a unui viitor mai fericit.

Rugăm deci pe toți românii de bine să contribuie după putință și cum îi îndeamnă inima pentru realizarea gândurilor, ce ne frământă. Odată ridicată biserica și organizată parohia, credincioșii români din Vârșeț iau angajament solemn a susținea și întări acest așezământ, care va vesti în veac dragostea noastră de biserică și sfânta pietate, ce o avem pentru memoria arhierului providențial Andreiu.

Dumnezeu așa să ne ajute!

Vârșeț din conferința românilor, ținută la 6/19 Ianuarie 1907.

Traian Oprea m. p.
protopresbiter.

Dr. Petru Zepeniag m. p. avocat, Dr. Octavian Proștean, m. p. medic, Dr. Nicolae Popoviciu m. p. avocat, George Nedelcu m. p. avocat, Ioan Pod m. p. căpitan c. r. în retragere, Pavel Corcea m. p. comerciant, Adam Barbu m. p. industriaș, Valeriu Cârje m. p. contabil.

Cronica externă.

Evenimentele în Maroc.

Agitația în Maroc continuă încă. Generalul Drude a primit informații, că Muley Hafid înaintează în direcția spre Taddert. Pentru a para lovitură generalul a întărit colinele din împrejurimea Casablancaei.

Consiliul ministerial din Paris dela 15 c. s'a ocupat cu situația în Maroc. Generalul Drude a telegrafiat, că restabilirea păcii se continuă cu ajutorul trupelor sultanului care i-a pus la dispoziție un detașament cu 2600 de puști. Incrucișătorul „Aube“ a fost rechemat de oarece nu se mai simte necesitatea prezenței vaselor franceze în apele marocane.

„Echo de Paris“ aduce știrea că sultanul s'ar afla în mare încurcătură de bani. Condițiunile sub cari Franța ar fi dispusă să-l ajute sunt îndepărtarea trupelor inimice din Maghzen.

Sultanul a zis, că dacă până Vineri în săptămâna aceasta nu va primi bani pentru solda trupelor, el va concedia întreagă mehalla dela Rabat și se va închide cu suita sa în acest oraș, unde va aștepta desfășurarea evenimentelor.

El este însă foarte încurcat din cauza zvonurilor despre apropierea mehallei lui Hafid.

ȘTIRILE ZILEI.

Miercuri 16 Octomvrie n.

— **DI Ales. Mocsonyi** împreună cu nepotul său dl Ales. Mocsonyi jun. a petrecut Duminecă la Lugoj. Din acest prilej, după cum aflăm din „Drapelul“, a dat P. S. Sa episcopul dr. V. Hossu o masă, la care au luat parte, afară de dnii Mocsonyi, canonicii Boroș și Nestor, protopopii dr. George Popovici și George Popovici, deputatul nostru Cor. Brediceanu, dnii Titu Ha-

țeg, dr. G. Dobrin, dr. Isidor Pop, dr. Dem. Florescu, dr. V. Branisce, secretarul episcopesc dr. Fireza și licențiatul în teologie Brânzeu. Iar dnii dr. Ștefan Petroviciu, care a fost la adunarea dela Reșița și dr. A. Vălean și-au scuzat absența. În decursul mesei a ridicat P. S. Sa episcopul dr. V. Hossu paharul întru sănătatea dlui A'es. Mocsonyi, exprimând bucuria că-l vede iarăși restabilit după lungul și greul morb și dorindu-i sănătate și putere de lucru încă mulți ani. Dl. Ales. Mocsonyi a mulțumit în cuvinte alese pentru această urare de bine. Societatea a rămas împreună până la orele 4 și jum., când s'au înapoiat iluștrii oaspeți acasă cu trenul.

— † **Necrolog.** Dl George Andrea și soția anunță cu durere încetarea din viață a ficei lor Victoria, în etate de 15 ani, elevă în clasa 3-a civilă, întâmplată la 15 c.

Inmormântarea rămășițelor pământești s'a făcut Marți la 2 ore d. a., în cimitirul din Blaj.

Trimitem întristaților părinți condolențele noastre.

— **Adunarea desp. din Satmar a „Astrei“.** — Despărțământul Sătmăr-Ugocea al „Astrei“ și-a ținut adunarea generală în anul acesta la 11 August n. în comuna Mocira. Din acest privilegiu s'a arangiat o petrecere de vară împreună cu concert și reprezentațiune teatrală.

Venitul și spesele a acestei petreceri s'a împarte astfel: venit din 250 bilete 563 c., spese 489 c. 85 fil. Venit curat: 73 c. 15 fil. Suma aceasta dl Gavril Barbul proprietar în Mocira a întregit-o la 100 cor., și s'a trimis gimnaziului din Brad.

Suprasolviri au binevoit a da următorii domni: Ioan Mureșan 2 cor. Georgiu Stanciu 4 cor. Artur Anderco 2 cor. Atanasie Demian 1 cor. dr. Andrei Dobony 16 cor. dr. Victor Nilvan 2 cor. Vasile Ardelean 1 cor. Demetriu Szilagyi 1 cor. Ludovic Bardossy 8 cor. dr. Teofil Dragos 10 cor. dna Elena Costin 2 cor. dr. Butean avocat 1 cor. Teodor Medan 3 cor. dr. Nyilvan 2 c. iar dl Traian Păscuț din Dobrișin și-a răscumpărat biletul cu 6 cor. Toți generoșii suprasolvenți primească prin aceste mulțămitele noastre cordiale.

— **Contele Széchenyi nu mai ia pe Miss Vanderbilt.** Care e cauza acestei defaceri? Poporul maghiar jubila în săptămâna trecută, că miliardara americană va veni în țară, va clădi palate de cristal pe stradele Andrassy și Üllői, și în sfârșit în schimbul unei Rotschilde, răpite de un englez vor primi pe năbaba creolă.

Acum însă e decepție pe toată linia, de oare-ce logodna e stricată.

Miss Vanderbilt nu va mai învăța unguerește, de oare-ce i-s'a pus, că nu va fi primită în cercurile aristocrate unguerești și nici la curte.

Acest mic incident nu va zdrobi... capitalurile gentilei americane.

— **Nou rector al universității din Cernăuți.** În ziua de 10 Octombrie se va face alegerea noului rector al universității din Cernăuți, în urma morții fostului rector, regretatul român naționalist Dr. Vasile Găină.

— **Ciocnirea de trenuri de lângă Câmpulung.** Sâmbătă pe la orele 4 și jum. d. a., pe când trenul Nr. 81, care pleacă din Câmpulung spre București la orele 2.40, ajunsese la intrarea stației Stâlpeni, s'a

ciocnit cu un tren de marfă care manevra în gară.

Mașina trenului de persoane, vagonul de postă, vagonul de bagaje precum și un vagon de marfă au fost sfărâmate.

Trenul de marfă a avut de asemenea două vagoane din urmă sfărâmate.

Sunt 9 persoane grav rănite și numeroase altele mai ușor.

Printre cei grav răniți se află mecanicul de la trenul de persoane, care are o mână ruptă și coșul pieptului zdrobit; șeful de tren și conductorul de bagaje ai aceluiași tren, cari de asemenea sunt pe jumătate striviți, și un țaran care a căpătat grave leziuni la cap.

Ajutorul conductorului poștal a fost aruncat la o mare distanță afară din tren.

Linia a fost distrusă pe o întindere de vre-o 50 de metri.

S'a deschis o anchetă.

— **Bibliografie.** A apărut Nr. 10 (anul al III), din „Economia“ foaie economică ilustrată, cu următorul sumar: Compostul și prepararea lui; Păstrarea cartofilor peste iarnă; Inmuierea oaselor la vite; Cum trebuie să fie o potcoavă bună? Situațiunea agricolă. Informațiuni și Varietăți numeroase. Foaia apare în Caransebeș sub redacția magistrului silvanal Alexandru Diaconovich. — Abonamentul pe an 4 cor.; pe jumătate an 2 cor.; un număr 40 fil. Pentru România abonamentul anual: 5 lei.

— **Cholera în Rusia.** După un anunț ce vine din partea serviciului de externe al Rusiei cazurile de cholera se înmulțesc în diferitele regiuni ale Mării Negre. Dela 20 August până la 4 Septembrie s'au semnalat 1163 de cazuri de cholera.

Localitățile atacate mai mult de acest flagel sunt orașele Saratow, Conichin, Kazan, Baku, districtele Novomizensk și Nicolaeosk, în departamentul Samara, districtele Saratow și Tzaritzina în departamentul Saratow, arondismentele Novorossisk, guvernămintele Tobolsk, Viatka, Penzo, și teritoriul Kuban.

Discurs

rostit la 21 Septemvrie n. c. de dl Dr. Gavril Tripcn, după deschiderea adunării generale a „Astrei“.

(Urmare).

III.

Supremul dar, ce D-zeu a dat spiritului omenesc — omului și poporului — e lucrarea în afară, executarea externă, realizarea externă a lumii interne de idei, a lumii interne de sentimente înaintate, la care prin cultură treptată și îndelungată ajunge omul și poporul.

Aceasta e legea voinții omeneste, a planului de lucrare, a puterii de lucrare continuă și fără sfârșit — conform lumii interne. Astfel permite, împune D-zeu omului — poporului, ca se fie și el lucrător, ziditor, creator în sfera lui de viață, se fie autor responsabil, faur sorții sale.

Omul și poporul, ajutat de aceasta lege — de dorul intern nemărginit, — preface după putință, în cursul vremii, lumea lui externă, după asămănarea lumii lui interne.

De aici provine, în cursul veacurilor, progresul general, în creațiunile externe ale spiritului omenesc, ale vieții omeneste.

Omul de cultură, poporul de cultură preface coliba de pământ și de stuh în casă de lemn, apoi în casă de peatră, apoi în palat. Grădina coplesită de buruiene o preface în grădină de legumi, în grădină de pomi, un fel de paradis lângă casa muncitorului. Vituțele slabe și puțin la început, le nutrește, le sporește. Puterile naturii le cucerește și le pune în serviciul său. Locuri pustii devin folositoare. Omenimea vrea se străbată tot, să facă tot, să cuce-

rească tot. De aci se naște concurență pe toată linia și lupta pentru o existență mai bună, sau cel puțin pentru a se susține mai departe în starea de mai înainte.

În comună se înalță școli, biserici ș. a. ș. a. Tot creațiuni de ale spiritului omenesc.

IV.

Cătră progresul nesfârșit în cultură, D-zeu a mai dat de ajutor omului — poporului a putere nebiruită, un organ divin, neasămănat de sublim, — în limba fiecărui popor. — Limba e haina de botez a fiecărui popor din lume. E ceva supraomenesc, spiritual, providențial. E de-odată cu răsărirea poporului pe pământ, deodată cu pășirea lui în istorie. De aici e obligământul de a respecta toate limbile. De aici e devotamentul nețărmarit pentru limba poporului teu. Limba e fenomen mare: factorul solidarității unui popor, unității unui popor, e prima descălecăre faptică a lumii interne sufletești în lumea din afară.

Viața unui popor și limba unui popor: are aceeași origine supraomenescă; aceeași valoare neprețuită; și aceeași sfințenie nepătrunsă.

V.

Dar ce e literatura? E creațiunea sublimă a spiritului. E reproducerea lui proprie într-o situație dată prin cuvinte scrise, cari perpetuiază starea internă a spiritului. Eată exemple: Un poet, un scriitor vede «Oltul», vede «Clăcașii»; sau în fantasia lui vede «Nunta Zamfirii», «Nunta în Codru». Lumea lui de idei și sentimente, arde și luminează, se mișcă, se zbuciumă, rotește, bate în valuri, intră în curente neliniștite, intră într-o ferbere, care cere descărcare, întrupare și liniște.

În aceasta stare de viață internă exuberantă, de zbor și de mișcare neobicinuită, poetul și scriitorul se ascultă el pe el, prinde din el complexe de lumină, prinde valuri de sentimente și cu ajutorul limbii, le dă formă și viață externă. Le perpetuiază. Clipa trecătoare din viața o eternizează prin scriere, prin literatură.

Eată ce-i literatura: Vulturul prins în zbor, care totuși vecinic va zbura. O clipă, din viață prinsă și scoasă, care totuși vecinic va rămânea vie!

Literatura ca și sufletul, face minuni. Ea învinge greutatea spațiului și a timpului. Prin ea trecutul depărtat devine prezent viu, puternic și activ. Prin ea se întregesc și îmbogățesc viața de azi cu aceea din trecut. Prin ea se face mai evidentă continuitatea în viața unui popor în decurs de veacuri, precum și progresul treptat în dezvoltarea limbii sale.

Literatura garantează spiritului, în sine nemuritor, o nemurire relativă chiar și pe pământ. De aci se esplică importanța colosală a moștenirii culturale și a limbii în viața unui popor. Cugetare, simțire, grai cultivat de veacuri, trec neștirbite în posesiunea generațiilor posterioare, cari le păstrează și completează mai departe. E drept, că prin limba lui, și literatura lui trăește un popor!

VI.

În aceste zile ale culturii, limbii și literaturii române să ne cugetăm cu iubire la poporul nostru. Să plecăm capetele noastre înaintea puterii și fidelității lui. El 20 de veacuri ne-a păstrat în vremi grele limba strămoșească; felul strămoșesc de a cugeta, a simți, a vorbi, a crede, a trăi, a crea. În aceste veacuri el ni-a dat prima literatură. S'a repoduz el pe el, s'a cântat el pe el în formă de povești și versuri, trecute din vatră în vatră, din generație în generație până la noi.

Intrat în viață liberă, poporul nostru din patrie, aduse jertfe fără păreche pentru limba și cultura sa. Pe rând a ridicat și susținut aproape 3000 școli, și le susține și azi. E aceasta o sete enormă de cultură, o jertfă sublimă dela un popor sărac, neajutat de nimeni.

Tot așa e în special și în comitatul

nostru. Poporul de aici după desfacerea instituției militare, a trecut cu dragă inimă avutul său în așezăminte culturale dedicate pe veci limbii, culturii, literaturii române. Un popor laudat pe vremuri ca soldat s'a arătat demn de sine și după intrarea lui în starea civilă.

Spiritul de jertfă al poporului nostru de pretutindeni și capabilitatea lui de cultură a inspirat pe bărbații noștri din anii 1860, cari au înființat Asociațiunea pentru pietate înaintea ochilor noștrii sufletești, în cultura română și literatura poporului român. Figurile lor marețe se le trecem cu această zi solemnă, la care și ei au partea lor de muncă, — începutul marelui, bine condus.

Trecutul ne dă mângâiere, ba și mândrie! Dar viitorul culturii noastre ne inspiră mare răspundere, căci moștenirea culturală trebuie s'o păstrăm veacurilor viitoare. Ne obligă la aceasta sentimentul de datorință cătră părinți, cătră strămoși! Ne deobligă solidaritatea cu poporul nostru, dela care nu ne putem despărți, fără a deveni crengi uscate și rupte, lângă un codru verde de veacuri.

Dar ne obligă mai presus de toate răspunderea noastră înaintea lui D-zeu, care, — fără vrednicii multe, — ne-a așezat în pătura suprapusă a acestui popor, ne-a designat de povățuitorii, apărătorii și conducătorii lui, ni-a dat o misiune plină de răspundere, dela care nu putem fugi și nu este absolvare! Vom repeti dară și noi cuvintele și juruința prorocului: «Să ne sece mâinile noastre de Te vom uita pe tine Sioane! Să ne sece mâinile noastre:» «De Te vom uita pe Tine limbă românească. De Te vom părăsi pe Tine popor român! De nu Te vom sprijini pe tine cultură și literatură română!»

Ilustre dle President!

Onorat Comitet!

Onorați Oaspeți!

Voiu termina! Ați adus și sugerat inimilor noastre atâtea sentimente bune.

Ne-ați arătat problemele grele și mari ale culturii noastre. Chiar pentru aceea un sentiment de modestie, de sfială ne cuprinde: căci noi, numai cu puțin vom răspunde la așteptările DV. juste.

Vă rugăm însă, primiți cu toții, cu inimă frățească, puținul prestațiunilor noastre de muncă și de jertfă. Și primiți drept adaos, sentimentul nostru viu de grațitudine, pentru înalta onoare, ce ne-ați făcut, venind la noi și pentru sprijinul frățesc ce ne-ați dat, întrunindu-Vă cu toții azi aici în această strălucită adunare a «Astrei». Încălziți de căldura și lumina, ce-ați adus la noi, cu inimă senină Vă zicem: «Între noi bine-ați venit!» «Să trăiți mulți ani!»

(Fine.)

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(53)

Ivan Turghenieff.

„Nu cumva să-l spării pe frate-meu — îi zise Pavel. — Să nu te ducă păcatele ați bate fleura.“

Petrea o tuli repede, și până el era dus să câștige o droșcă, adversarii remaseră lângă olaltă, într-o rână fără să zică o vorbă. Pavel se ferea de-a privi la Bazaroff; n'avea nici o poftă de a se împăca cu el, se muștra pentru îngâmfarea, sa și pentru slujenia sa, pentru toată purtarea în treaba aceasta măcarcă își da seama că s'a sfârșit într'un chip destul de fericit. „Încalte o să ne mântuim de el“ se mângâia cu gândul „și asta tot mai e ceva“. — Tăcerea încăpăținată începea să le fie grea și penibilă. Fiecarele era încredințat, că celalalt îl înțelege pe deplin. Siguranța aceasta e plăcută între prietini, dar e foarte neplăcută între dușmani, ales când nu se pot nici lămuri, nici despărți.

„Nu v'am strâns prea tare piciorul?“ întrebă abea și abea Bazaroff.

„Nu. Toate-s cum se cade“. Puși mai în urmă: „E peste poate să ținem taină asupra căruia ne-am certat, fratelui meu. Am să născocesc vreun subiect de politică“.

„Tocmai! Puteți zice că eu am ocărât, în prezența d-voastră, toată ceata de anglomani“.

„Asta-i! — Ei ce-o fi crezând despre noi omul acesta?“ adause Pavel, arătând cu degetul pe țaranul care, până a nu se întâmpla duelul, trecu pe dinaintea lui Bazaroff, mânăndu-și caii, și care zărind domni în rândul acesta, își scoase din cap clăbățul, și coti din drum.

„Știe sfântul! Dau cu socoteala, că nimica. Opincariul rus e la fel cu misteriosul cunoscut, despre care atâtea se vorbește în romanele Anei Radeliffe. Cine-l cunoaște? Nu se cunoaște nici el“.

„Ah, așa gândiți?“ întimpină Pavel, dar numai ce strigă: la încă o nezdăvănie de-a Petruului d-tale! Uite, vine cu frate-meu!“

Bazaroff se întoarse și zări fața galfedă alui Chirsanoff, într'o droșcă. Sărind jos înainte de a se opri trăsura, se repezi la frate-so.

„Ce va să zică aceasta? — întrebă cu glasul ațâțat — Eugen Vassilievici, cum se poate una ca asta?“

„Nu-i nimic, — răspuse Pavel. — De ce te-ai mai deranjat. Ne-am sufocat o leacă ne-am încăerat în vorbă cu dl Bazaroff, eu primii pedeapsa și atât“.

„Doamne, doamne, dar pentru ce v'ați putut certa“.

„Cum să-ți spun? Dl Bazaroff s'a exprimat cum nu se cade despre sir Robert Peel. Dar nu preget să adaog, că la toate acestea eu-s de vină, și că dl Bazaroff s'a purtat foarte onorabil. Eu l'am provocat“.

„Uite și sânge!“

„Tu credeai că am apă în vine? Fii liniștit că această mică slobozire de sânge o să-mi fie de bine. E da, doctore? Ajută-mi să mă sui în droșcă, și nu te cufunda în melancolie. Ca mâne, sunt teafăr. Mă simt voinic de tot. Aidim, las să meargă băete!“

Chirsanoff se ținu pe jos după droșcă. Bazaroff rămase îndărăt.

„Vă rog purtați grijă fratelui meu — îl agrăi Chirsanoff — până ne va sosi un medic dela oraș“.

Bazaroff făcu un compliment fără de a grai.

Peste un ceas Pavel era culcat în patul lui și scutece făcute cu mână dibace îi înfășurau piciorul. Toată casa parcă era urdiniș, Fenicichii îi era rău. Chirsanoff își frângea mâinile în tăcere, iar Pavel râdea, glumea, mai ales cu Bazaroff. Își luase o iie de batist, o elegantă vestă de dimineață, și un fez. Nu permisă ca să sloboadă stururile, și se căina în de răs de dieta la care se văzu osândit.

Dar către seară friguri ușoare începură să-i infioare, și se ivi o durere de cap. De la oraș sosi medicul. Chirsanoff trimise după el în butul tuturor rugărilor fratelui său. Și Bazaroff ceru a se mai chema un coleg. Până la sosirea acestuia el stătea aproape necurmat în odaia sa, cu fața întărită și galfedă, mărgininu-se a face vizite scurte bolnavului. De vreo două ori se întâlni și cu fenicica, care-l ocolea cu un soi de spaimă.

Noul medic prescrie sucuri alinătoare, și adeveri părerea lui Bazaroff că rana nu e primejdioasă. Chirsanoff îi spuse, că frate-seu însuși s'a nenorocit, ceia ce medicul întimpină cu un „Măi?“, dor simțind în clipa aceasta strecurându-i-se o hârtie de douăzeci de ruble în palme adause „Zeu! Un caz ce se întâmpină adesa“. Nu s'a culcat un om pe nime nu l'a furat somnul, în toată casa. Chirsanoff umbla într'una prin chilia fratelui seu, pe vârful degetelor Rănitul ațipea când și când, scoate gemete mocnite zicea cătră frate „Culcă-te acum!“ și cerea de beut. Nicolae Petrovici porunci odată la Fenicica să-i dea un pahar de le-

monadă. Pavel o privi înfipt și beu limonada, până într'un strop. Ferbințelile se întetiră spre ziuă și bolnavul aiura puțin. Într'untăiu îndruga la cuvinte fără rost, apoi bleoiji de-odată ochii și, zărind pe frate-soce sta plecat asupra lui lângă pat privind neliniștit la el, îi zise:

„Nu-i așa Niculae, că Fenicica seamănă cu Nelli?“

„De care Nelli vorbești Pavel?“

„De care... De Nelli, princesa R... Mai cu seamă partea din sus a feței. C'est delà même familie!...“*)

Chirsanoff nu răspunse nimic, ci se miră de statornicia simțirilor în pieptul de om. „Vezi, cum iasă veșnic la iveală“ zise îngândul său.

Economie.

O invenție românească.

Nu este multă vreme de când un cunoscut inventator român, d. O. Brașoveanu, a dat la lumină o invenție merită a face sgomot în lumea comercială și industrială prin multiplele avantajii pe prezintă. Voim să vorbim despre moara portativă de mână perfecționată «Natalia».

Această operă românească are menirea de a procura mălaiul rece, în ori ce timp și cu ușurință, pentru că chiar mâna unui copil poate măcina până «la 30 kgr mălaiu pe oră» și huruțala pentru vite până la 60 kgr. absolut fără nici o altă consumație sau instalație».

Menționata moară prin acțiunea sa procură o hrană sănătoasă omului, proaspătă, neîncinsă, fiind pe consumator de pelagră și alte boli provenite dintr'un mălaiu stricat, încins sau umed. Prin introducerea morei de mână «Natalia» se dă acțiunea omului, nefiind nevoie de combustibil ajuns astăzi atât de costisitor.

Sătenii ducându-se la morile de foc, sunt expuși la pierderi mari de timp, ori din cauza depărtării, ori din cauza rândului, ori prin așteptarea numărului suficient pe care-l așteaptă morarii, pentru ca să poată pune sub presiune mașina.

Se mai întâmplă, că la morile de apă, în timpul iernei mai ales țărani sunt expuși să rămâie cu porumbul nemăcinat, din cauza înghețării, scăderii apei, sau ruperei de zăgazuri.

Toate aceste inconveniente le înlătură cu succes moara «Natalia» care putând fi în ori-ce loc, speculatorii morilor actuale ar putea dobândi mari foloase, ca în loc de morile lor actuale cari reclamă atâtea necesități, să instaleze mai multe mori de acestea, costând în același timp mult mai puțin, prețuind timpul, fiind scutiți de combustibil, și de spaimă de arderi, explozii și diferitele nenorociri ce se ivesc în acest soi de afacere.

Statul român a brevetat invențiunea d-lui Brașoveanu prin înaltul decret regal Nr. 656 cu brevetul Nr. 89.

Inventatorul voiește să vândă concesiunea aceasta pentru fie-care județ la diferiți amatori în condițiuni avantajoase.

Reuniunile noastre agricole ar face bine să se intereseze de aceasta invenție.

Reforma dărilor directe. Ministerul de finanțe a alcătuit deja proiectul de lege asupra reformării dărilor directe.

Proiectul redactat s'a distribuit tuturor ministrilor și secretarilor de stat, precum și referenților specialiști din diferitele ministere.

În cercurile bine informate se susține părerea, că deoarece-ce între proiectul de lege pentru introducerea sufragiului universal și între cel pentru reforma dărilor directe există o strinsă legătură — unul se bazează pe celalalt — guvernul

după votarea bugetului și a contingentului militar va prezenta imediat camerei proiectul de lege asupra reformei dărilor directe.

Dările directe copriind în sine douăsprezece specii de dare. Cea mai de căpetenic e darea de pământ. Nota caracteristică a noului proiect de lege, va fi darea progresivă de câștig.

Convenția comercială cu Serbia. Negocierile pentru încheierea convenției comerciale cu Serbia au fost — din cauza pertractărilor pentru pactul economic — amânate.

După cum se vestește din Viena, negocierile vor începe din nou la 24 Octombrie n.

E de prevăzut că negocierilor dintre Monarchia noastră și dintre Serbia se vor ivi în cale mari greutăți.

Ungaria, țară agricolă, în deosebi în interesul creșterii vitelor va pune pică încheierii unei convențiuni, prin care s'ar asigura importul de vite din Serbia.

Interesele Austriei, țară industrială cer, ca importul de vite din Serbia să fie înlesnit. Populația Austriei în partea covârșitoare e avizată la articlii de traiu importați, deci o concurență din partea Serbiei ar avea de urmare estinerea cărnei.

S'a constatat că Serbia a exportat în secret peste Bosnia, vite în Austria. Această împrejurare a făcut că aproape toate comitatele din Ungaria să ceară dela ministrul de agricultură ocrotirea intereselor agricultorilor, rugându-l să împiedice încheierea unei convenții comerciale cu Serbia, prin care s'ar permite importul de vite pe teritoriul Monarchiei.

Interesele economice ale Serbiei pretind încheierea convenției comerciale cu Monarchia noastră, care i-a fost întotdeauna cea mai aproape și mai bună piață. Serbia în timpul din urmă s'a nizuit a câștiga piețe nouă pentru produsele sale, cu puțin succes însă. Comercianții și agricultorii serbi, cer cu tot dinadinsul încheierea unei convenții comerciale convenabile.

Lupta ce va da la Viena va fi la tot cazul grea, în cercurile bine informate, se susține părerea, că negocierile nici de astă dată nu vor avea sfârșit bun.

Prețurile zahărului. Timpul din urmă a fost foarte prielnic dezvoltării conținutului de zahăr al napilor. Ce privește cantitatea, recolta napilor de zahăr e inferioară celei din anul trecut, calitatea însă superioară, conținutul de zahăr e cu 1—1 și jumătate mai mare decât cel din anul trecut.

Prețurile zahărului, începând dela prima Septembrie înceace au căzut cu circa două coroane de maja metrică (100 kgr.). Cauza, în prima linie e, că consumul zahărului destinat pentru export scade. Recolta slabă, îndeosebi din Bulgaria și Turcia, a avut de urmare, că în aceste țări populațiunea consumă mai puțin zahăr.

Tendența generală în piața de zahăr e liniștită, prețurile spre scădere.

În Praga, cea mai însemnată piață de zahăr, prețurile au căzut în mod simțitor. Pentru zahăr brut, primit la gara Aussig, s'a plătit 21 coroane 45 fileri.

Cules de model al viilor. Am amintit deja, că ministrul de agricultură va aranja în 12 locuri cules de model al viilor.

La aceste culesuri specialiștii vor explica privitorilor culesul rațional al viilor, manipularea corectă a mustului.

Astfel de cules de model, se va ține la 17 Octombrie n., în Bihardioszeg (Bihar), la 18 Octombrie n., în Aiud și la 26 Oct. n. în Țelna.

Exportul poamelor. În timpul din urmă s'au ivit o mulțime de cumpărători din străinătate, cari dau prețuri bune pentru poame. În deosebi neguțătorii din Viena și Graz cumpără mari cantități de poame.

Ministrul ungar de agricultură pentru a înlesni exportul de poame a instalat în minister un oficiu de informațiune, care se oferă gratuit a fi intermediar între cum-

părători și vânzători. S'au insinuat până acum deja patru sute vânzători, cari oferă în deosebi mere. Ministrul de agricultură a numit un funcționar de comisar, care va compune un tablou al ofertelor și cererilor de poame

Acest tablou se trimite gratuit ori și cui.

Vânzătorii cari au poame de vânzare să se adreseze prin o simplă cartă poștală acestui comisar din minister, care va trimite imediat tabloul cumpărătorilor. Tot pe această cale vânzătorii pot încunoștiința comisarului ministerial cantitățile de poame, ce voesc a le vinde.

Convenția turco-română. Conform știrilor primite din Constantinopol, guvernul sultanului a hotărât prelungirea vechei convențiuni comerciale turco-române pe termenul de trei luni.

Bursa de efecte. Tendența la deschiderea bursei a fost fermă, mai târziu însă, în urma vânzărilor vieneze, a devenit liniștită, cursurile valorilor au căzut cu puțin.

Prolungația mediu, s'a făcut în liniște și fără greutăți, n'a avut deci urmări deosebite.

La încheierea bursei au notat			Coroane
Acțiunile institutului de credit			
„ „ austriac	vinde		636—
„ „ ung.	„		743—
„ băncei de escompt	„		464.75
„ soc. căilor fer. aust. ung.	„		654—
Renta ung. de aur 4 proc.	„		111.10
„ „ coroane 4	„		93—
„ austr. de aur 4	„		115.80
„ „ coroane 4	„		97—
Serisuri fonciare „Albina“	„		101—
Napoleon d'or (20 franci aur)	„		19.21
mărci germane, aur	„		23.55
Galbeni austriaci și ungurești	„		11.43
Bilete germane 100 mărci	„		117.67
„ franceze 100 franci	„		95.97
„ italiene 100 lire	„		96.10
„ române 100 lei	„		95.30
Ruble rusești de hârtie	„		2.54

Prețurile cerealelor. Tendența generală în târgul efectiv de cereale a fost — în urma urcării prețurilor în piețele din America, — fermă.

Cerealele s'au menținut prețurile în tendență fermă. Circulația a fost restrânsă.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 30,000 măji metrică grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 24 cor. 70 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 23 cor. 30 fileri de maja metrică (100 kgr.)

În ultimele 48 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

	Măji metrică:	
	Sosit:	Expedit:
Grâu	— — 1590	— — 60
Secară	— — 4270	— — 8553
Orz	— — 3873	— — 551
Ovăs	— — 768	— — 8898
Cucuruz	— — 202	— — 101
Rapiță	— — —	— — 203
Făină	— — —	— — 13527
Tărâțe	— — 100	— — 3250

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost fermă. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octombrie 11.90, 11.92—11.86, pro Aprilie 1908: 12.62, 12.56—12.58.

Secară pro Octombrie 10.74, 10.73—10.74 pro Aprilie 1908: 11.44, 11.38—11.39.

Ovăs pro Octombrie 7.90, 7.89—7.90, pro Aprilie 1908: 8.59, 8.56—8.58.

Cucuruz pro Mai 1908: 7.04, 7.10—6.07 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48

*) E din aceeași familie.

Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

In aceste sume sunt socotite și darea de transport, precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	24 cor.	70 fil
„ „ „ „ mijl.	24 „	65 „
„ „ „ „ slab	23 „	30 „
Secară, majă metrică dela	20·85 —	21·80
Orz, „ „ „	15·40 —	15·80
Cucuruz „ „ „	13·70 —	13·90
Ovăș „ „ „	15·75 —	16·25
Rapiță „ „ „	34·50 —	36·—

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bari gata.

Unsoare de porc, dela	155 cor.	—	155 cor.
Slănină . . . „	129 „	—	132 „
Cartofi . . . „	3·20 „	—	6·10 „
Spirt dela	59 — cor.	—	60 —

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară.)

Bătrâni . . . — — —	filieri kilogramul.
Tineri . . . 130—132,,	„

Redactor responsabil :

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

Un candidat de avocat

cu praxă bună află aplicare în cancelaria subscrisului numai decât.

Dr. Danil Szabó
adv. Blaj.

1—3

Patent Nr. 86967 ·

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiiuturi de ureche bătăe de inimă, sgârçiri de inimă, astma, auzul greu sgârçiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală plămâni și picioare, reumă, podagră, Ischis, udul în pat, influența insomnic, epilepsia, circulația nereguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca — iseretrimită banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în generecunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

folositor la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. Expedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest,
V/25 Strada Vadász 34 colțul.

„SENTINELA“

Institut de economii și credit, ca societate pe acții.

P. T. acționari dela „SENTINELA“ institut de economii și credit ca societate pe acții, se învită prin aceasta la

ADUNAREA GENERALĂ EXTRAORDINARĂ

ce se va ținea în Satul-nou (Révaujfalu) la 1 Noemvrie 1907., la 3 oare dupăameaz, în localul institutului, iar dacă numărul acționarilor și în acțiilor depuse nu vor fi de ajuns pentru concluze valide, atunci adunarea se va ținea în 9 Nov. 1907.

ORDINEA ZILEI :

Stabilirea capitalului de acții în urma emisiunii făcute conform prospectului din 7 Martie a. c. și modificarea necesară a statutelor.

Satul-nou (Révaujfalu), 4 Octomvre 1907.

Direcțiunea.

NB. La adunarea generală pot participa acei acționari, cari sunt trecuți în cartea de acții cu 6 luni mai nainte sau posed titluri provizorii, pe cari cu o zi mai nainte le depun la cassa institutului sau la locurile următoare: Filiala în Sân-Mihai, „Luceafărul“ în Vârșeț, „Timișiana“ în Timișoara, „Victoria“ în Arad, „Albina“ în Sibiiu, „Lugoșana“ în Lugoj, „Steaua“ în Petruvasela, „Oraviciană“ în Oravița, „Lipovana“ în Lipova, „Fagețana“ în Făget, „Dunăreana“ în T.-Cuvin, Iosif Serafin în Trebinje, Societatea „Petru Maior“ în Budapesta și Nicolau Fabian în Beius. Acționarii cari nu se prezentează în persoană, să trimită plenipotență.

PLENIPOTENȚĂ.

Prin aceasta plenipotențiez pe Dl.
..... să mă reprezinte la adunarea generală extraordinară a institutului „Sentinela“ din 1 Noemvrie 1907 cu acții.

Dat
Martori :

Subscriere :

REVERS.

Se confirmă depunerea a acții dela „Sentinela“ prin Dl.
..... pentru adunarea generală extraordinară, din 1 Noemvrie 1907.

Dat
.....

Subscriere :

„Progresul“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII IN MAROSILLYE.

CONCURS

Direcțiunea institutului de credit și economii „Progresul“ în Marosillye publică concurs pentru ocuparea

* postulului de cassar *

pre lângă un salar anual de Cor. 960.

Cassariul va fi angajat de ocam dată numai pe un an începând cu 15 Noemvre s. n. a. c. după care timp direcțiunea va decide asupra definzării lui.

La caz că direcțiunea îl va denumi de funcționar definitiv, în sensul statutelor, își are dreptul și la tantiema statutară.

Cel ales are a depune o cautiune de Cor. 500.— după care primește 6 procente interese.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta suplicele instruite cu eventualele documente cel mult până 30 Octomvre s. n. a. c.

Marosillye, 12 Octomvre 1907.

Direcțiunea.